

Рябчій В.А., доцент кафедри геодезії,

Рябчій В.В., к.т.н., доцент, професор кафедри геодезії,

Назаренко К.Р., асистент кафедри геодезії

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро)

ЗМІНИ У ВИМОГАХ ДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СЕРТИФІКОВАНИХ ІНЖЕНЕРІВ-ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ ТА ІНЖЕНЕРІВ-ГЕОДЕЗИСТІВ

Основна мета даної роботи – висвітлити зміни у вимогах до підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників та сертифікованих інженерів-геодезистів, що відбулись в умовах воєнного стану в Україні з червня 2022 р. і дотепер. Протягом останніх років автори вже неодноразово порушували окремі проблеми з даного питання, а також наводили пропозиції та шляхи їх вирішення.

9 червня 2022 р. набув чинності закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану». Відповідно до підпункту 7 пункту 1 цього закону: «у розділі Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України: невиконання вимоги щодо підвищення кваліфікації у встановлений законом строк не є підставою для зупинення дії кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника, кваліфікаційного сертифіката інженера-геодезиста, кваліфікаційного свідоцтва оцінювача (для всіх спеціалізацій), кваліфікаційного свідоцтва оцінювача з експертної грошової оцінки земельних ділянок». Згідно з пунктом 28 «Перехідних положень» Земельного кодексу України наведена вище норма діє протягом трьох місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Через рік, 8 червня 2023 р. набув чинності закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання вчинення нотаріальних та реєстраційних дій при набутті прав на земельні ділянки», який суттєво змінив вимоги до сертифікації інженерів-геодезистів і підвищення ними кваліфікації. Нагадаємо, що до набуття чинності цього закону існував розподіл видів геодезичних робіт за напрямками. Так, згідно з Вимогами до програм підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-геодезистів, затверджених на засіданні Кваліфікаційної комісії з питань видачі та анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-геодезиста від 12.08.2021 р. (протокол № 1), передбачено три напрями: «а» – основні геодезичні роботи, «б» – загальнодержавні топографічні знімання, «в» – інженерні вишукування для будівництва та великомасштабні топографічні знімання. Таким чином, з червня 2023 р. виконання топографо-геодезичних і картографічних робіт мало здійснюватись вже не за трьома напрямками. У той самий час, аналіз змісту тексту статті 5¹ закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» показує, що такий термін (поняття) як «напрямок» залишився і усе таки неодноразово зустрічається.

Необхідно відзначити, що найбільш «поширеним» напрямом (понад 80% від загальної кількості виданих кваліфікаційних сертифікатів і відповідних свідоцтв з підвищення кваліфікації) був напрямок «в» – інженерні вишукування для будівництва та великомасштабне топографічне знімання. Такому результату сприяв не тільки найпоширеніший перелік, передбачений цим напрямком видів робіт, а також і мінімальна кількість тестових питань – 389, у порівнянні з 507 – за напрямком «б» і 610 – за напрямком «а».

Потім на засіданні Кваліфікаційної комісії з питань видачі та анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-геодезиста від 29.06.2023 р. (протокол № 6) були затверджені нові 748 питань для проведення кваліфікаційного іспиту та іспиту з підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-геодезистів. Це надало можливість сертифікованим інженерам-геодезистам у цілому підвищити рівень теоретичних знань і практичних навичок

(досвіду) під час виконання різних видів топографо-геодезичних та картографічних робіт у професійній діяльності. Таким чином, якщо порівняти наведені вище вимоги до сертифікації, підвищення кваліфікації та умови провадження професійної діяльності сертифікованими інженерами-геодезистами, то можна побачити позитивні зміни, які відбулись і набули чинності у червні 2023 р.

Також були оновлені 842 питання для проведення кваліфікаційного іспиту та іспиту з підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників були затверджені на засіданні Кваліфікаційної комісії з питань видачі та анулювання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника від 30.03.2023 р. (протокол № 3).

28 травня 2024 р. був прийнятий закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інтересів власників земельних часток (паїв), а також застосування адміністративної процедури у сфері земельних відносин» (зараз знаходиться на підписанні Президента України). Відповідно до цього закону в пункті 27 розділу X «Перехідних положень» Земельного кодексу України: «підпункт 17 виключити». Таким чином, після двох річної перерви і набуття чинності цього закону знов почнуть діяти норми законів України «Про землеустрій» (стаття 66) та «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» (стаття 5¹) щодо невиконання вимог щодо підвищення кваліфікації у встановлений законом строк (4 роки). Тепер, найближчим часом, згідно зі статтею 66 закону України «Про землеустрій» невиконання вимоги щодо підвищення кваліфікації у встановлений законом строк є підставою для зупинення дії сертифіката на період до одержання свідоцтва про підвищення кваліфікації сертифікованим інженером-землевпорядником. Відповідно до статті 5¹ закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» невиконання вимоги щодо підвищення кваліфікації у встановлений законом строк є підставою для зупинення дії сертифіката на період до одержання свідоцтва про підвищення кваліфікації сертифікованим інженером-геодезистом.

Життя не стоїть на місці, усе рухається. Не виключенням є і наша галузь, тому найближчим часом нас чекають наступні зміни у землевпорядному і геодезичному законодавстві після набуття чинності проекту закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ефективної реалізації повноважень саморегульованими організаціями у сфері землеустрою та топографо-геодезичної і картографічної діяльності», зокрема в частині передачі повноважень саморегульованим організаціям у сфері землеустрою та топографо-геодезичної і картографічної діяльності щодо професійної атестації інженерів-землевпорядників, інженерів-геодезистів та позбавлення їх кваліфікаційного сертифіката у визначених законом випадках.

На основі наведеного вище можна дійти таких висновків. Зміни, які відбуваються останнім часом у чинному земельному і геодезичному законодавстві, направлені на покращення умов виконавців відповідних робіт, прозорості та зменшення корупційних ризиків у землевпорядній та топографо-геодезичній галуззі, коли на період дії воєнного стану було призупинено дію норм, що зобов'язували виконавців землевпорядних і топографо-геодезичних і картографічних робіт страхувати свою професійну відповідальність перед замовниками таких робіт і третіми особами та періодично підвищувати кваліфікацію. На сьогодні землевпорядна і топографо-геодезична галузь почала функціонувати у нормальному режимі. Тому настала потреба у відновленні зазначених норм, а також делегування Держгеокадастром саморегульованим організаціям у сфері землеустрою та топографо-геодезичної і картографічної діяльності повноважень щодо професійної атестації інженерів-землевпорядників, інженерів-геодезистів та позбавлення їх кваліфікаційного сертифіката у визначених законом випадках.